

GRAAF FLORIS V 49

.....

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Graaf Floris V 49 te Hollandsche Rading

Opdrachtgever	Eyckenstein Landgoedbeheer Dorpsweg 193 3738 CD Maartensdijk
Rapportnummer	19195.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	30 juni 2022
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam 088 - 5001600 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	De heer O. Streng, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer drs. A.N. de Keijzer
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Broedvogels	10
	5.2 Vleermuizen	13
	5.3 Overige zoogdieren	14
	5.4 Reptielen	16
	5.5 Amfibieën	18
	5.6 Vissen	19
	5.7 Ongewervelden	19
	5.8 Planten	20
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	22
	6.1 Broedvogels	22
	6.2 Vleermuizen	24
	6.3 Grondgebonden zoogdieren	24
	6.4 Ringslang	25
	6.5 Amfibieën	25
	6.6 Grote modderkruiper	26
	6.7 Ongewervelden	26
	6.8 Zorgplicht	26
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	28
	7.1 Natura 2000	28
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	29
8	HOUTOPSTANDEN	30
9	SAMENVATTING	31
10	CONCLUSIES	33

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Eyckenstein Landgoedbeheer opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Graaf Floris V 49 te Hollandsche Rading.

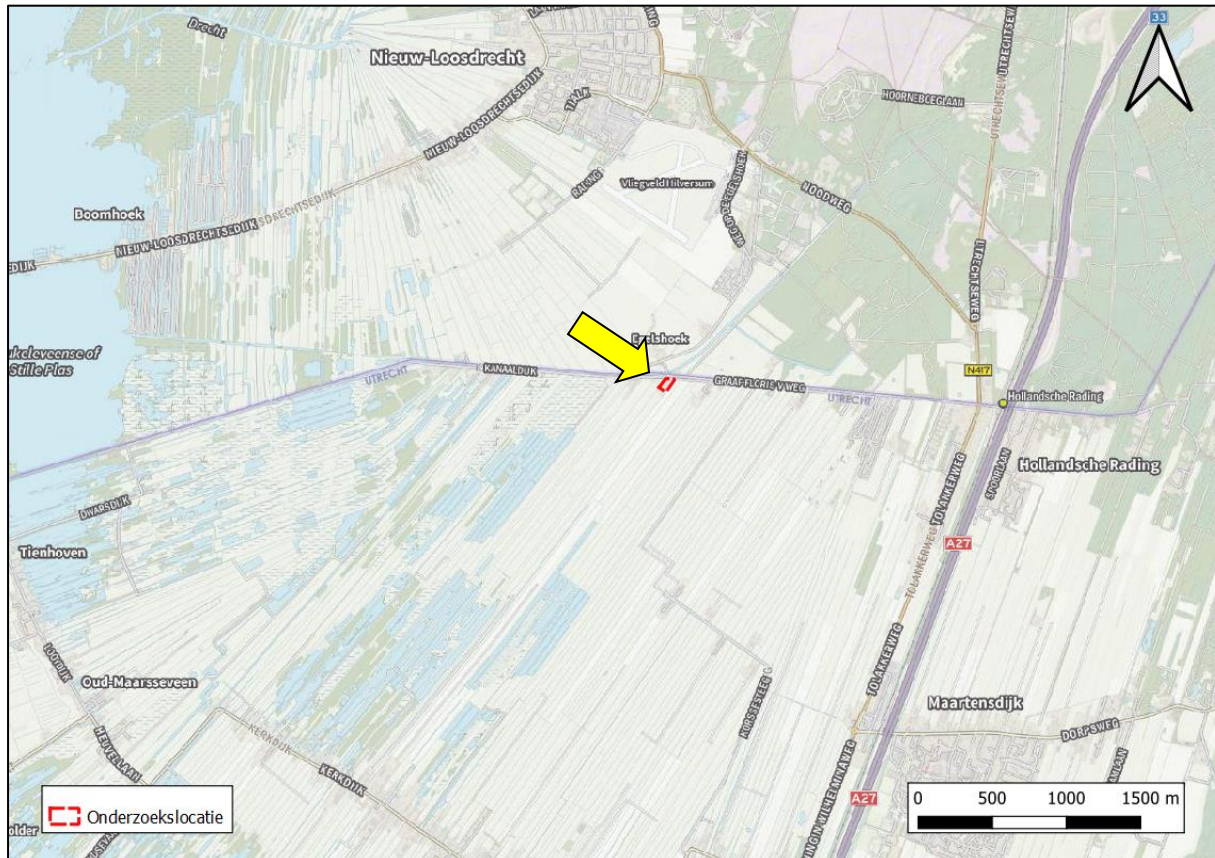
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 4.930 \text{ m}^2$) ligt aan de Graaf Floris V 49 te Hollandsche Rading. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is bebouwd met drie verschillende opstallen, waaronder een woonhuis en twee landbouwschuren. Het woonhuis is momenteel onbewoond, gelegen in het noordoosten van de onderzoekslocatie en is opgetrokken uit bakstenen. Het dak betreft een zadeldak met dakpannen waar op enkele locaties door beschadigingen ruimte is ontstaan tussen de dakpannen. Het woonhuis heeft op de kopse kanten een uitstekende daklijst met overhangende kantpannen.

De zuidwestelijke hoek van het woonhuis grenst aan landbouwschuur 1. Deze schuur is tot ongeveer 2 meter hoogte opgetrokken uit bakstenen, met ruimte tussen de binnen en de buitenmuur. Het dak van deze opstal is verwijderd, waarschijnlijk vanwege een asbestsanering, hiervan zijn de houten nokbalken nog wel aanwezig. Aan de kopse kanten van deze schuur is de nok bedekt met metalen plaatmateriaal. In de schuur bevindt zich aan de noordzijde een ruimte die oorspronkelijk heeft gediend als melkput. Deze ruimte is gedeeltelijk ondergelopen met water.

In het westen van de onderzoekslocatie bevindt zich landbouwschuur 2. De noordzijde van deze schuur is opgetrokken uit houten planken en de zuidzijde is opgetrokken uit metalen plaatmateriaal. Het dak van de schuur betreft een golfplaten dak. De zuidzijde van de schuur heeft vermoedelijk gediend als opslaglocatie van landbouwmachines omdat de gevel aan de oostzijde open is. In het noor-

delijke deel van deze landbouwschuur werd vee gehouden. Over de gehele lengte van dit gebouwdeel zijn houten balken aanwezig op de hoogte van de eerste verdieping, de vloer van deze verdieping ontbreekt verder.

De noordoostelijke hoek van de onderzoekslocatie bestaat uit een paardenweitje met enkele fruitbomen. Tussen dit weitje en het woonhuis is een grote bramenstruik aanwezig en aan de noordkant wordt het weitje begrenst door een dichte bosschage met enkele bomen. Het centrale deel van de onderzoekslocatie is grotendeels bestraat en aan de randen is veel ruigte aanwezig met diverse grassen en kruiden.

De onderzoekslocatie wordt aan de noordkant begrenst door de Graaf Floris V weg, waarachter zich een bosrijk gebied bevindt met veel structuur in het landschap. Aan de oost- en westkant van de onderzoekslocatie bevinden zich sloten met een rijke aquatische- en oevervegetatie. Ten zuiden van de onderzoekslocatie is een schuurtje gelegen, opgetrokken uit houten planken en een golfplaten dak. Hierachter strekt het gebied zich uit als weiland. Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt achter de sloot een akker, waarop verschillende gewassen worden verbouwd.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 14 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie vanaf het zuiden.

Figuur 4. Noordelijke georiënteerde gevel van landbouwschuur 2.

Figuur 5. Noord- en westelijk georiënteerde gevels van landbouwschuur 1.

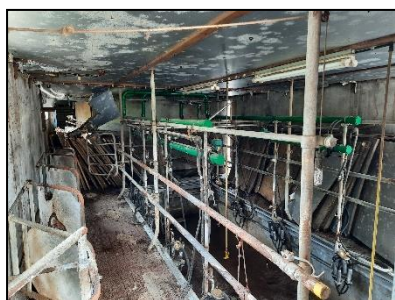
Figuur 6. Westelijk georiënteerde kopgevel van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 7. Oostelijk georiënteerde kopgevel van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Zuidelijke georiënteerde gevel van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 9. Oude melkput op de onderzoekslocatie.

Figuur 10. Binnenkant van landbouwschuur 1.

Figuur 11. Sloot ten westen van de onderzoekslocatie.

Figuur 12. Braamruigte tussen het woonhuis en het paardenweitje.

Figuur 13. Weilanden ten zuiden van de onderzoekslocatie.

Figuur 14. Schuur ten zuiden van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de aanwezige agrarische bebouwing te slopen en te vervangen voor woningbouw.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op woensdag 25 mei. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Op het woonhuis na zijn alle aanwezige opstallen intern geïnspecteerd.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Utrecht opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstrend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Broedvogels

5.1.1 Broedvogels categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd)

Deze categorie betreft broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie vogelsoorten waargenomen waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze categorie 1-4 broedvogelsoorten zijn: huismus, gierzwaluw, steenuil, kerkuil, grote gele kwikstaart, slechtvalk, roek, ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespandief en zwarte wouw.

De **huismus** heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Het habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal elementen, die ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. Het habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Op de onderzoekslocatie zijn al deze elementen aanwezig. De dakpannen van het woonhuis en het golfplatendak van landbouwschuur 2 bieden geschikte nestlocaties voor de huismus (figuur 15, 16 en 17). Daarnaast is tijdens het veldbezoek vastgesteld dat de braamruigte ten noorden van het woonhuis in gebruik is als kwetterplek (figuur 12). Tevens werd tijdens het veldbezoek een populatie huismussen aangetroffen op de onderzoekslocatie. Een negatief effect op de huismus ten gevolge van de voorgenomen ingreep is daarom reëel. Om deze rede wordt nader onderzoek naar de huismus noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

Figuur 15. Huismus op golfplaten dak van landbouwschuur 2 (rood omcirkeld).

Figuur 16. Onderste rij dakpannen van woonhuis, geschikt als nestlocatie.

Figuur 17. Beschadigde dakpannen van woonhuis, geschikt als nestlocatie.

De **gierzwaluw** is een koloniebroeder die broedt onder daken van bebouwing. Ze hebben hun nest in gebouwen, onder de dakgoot of dakpannen, achter de regenpijp of dakkapels, of in een gat in de

muur en ook wel in neststenen. De overhangende kantpannen op de kopgevels van het woonhuis op de onderzoekslocatie zijn geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek overvliegende en foeragerende gierzwaluwen waargenomen op de onderzoekslocatie (figuur 18). Dit maakt dat het niet op voorhand is uit te sluiten dat de gierzwaluw tot broeden komt op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar gierzwaluwen wordt dan ook noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

Figuur 18. Gierzwaluw, waargenomen boven onderzoekslocatie.

De **steenuil** heeft de voorkeur voor kleinschalige cultuurlandschappen met een grote variatie aan houtwallen, paaltjes, weides en noestige bomen. Ze zijn in grootschalig landbouwgebied afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. De onderzoekslocatie vormt een geschikt leefgebied voor de steenuil door de aanwezigheid van geschikte nestlocaties. Daarnaast vormt het paardenweitje met de fruitbomen een optimale jachtbiotoop voor de steenuil. Tevens zijn in het schuurtje ten zuiden van de onderzoekslocatie vermoedelijk braakballen van de steenuil aangetroffen (figuur 19). Nader onderzoek naar de steenuil wordt daarom noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

Figuur 19. Vermoedelijke braakbal steenuil, herkenbaar aan overblijfselen van kevers.

De **kerkuil** heeft een voorkeur voor halfopen tot open landschap, veelal in het boerenland. Hij vestigt zich graag in gebouwen zoals schuren of kerktorens. Daar zoekt hij rustige, donkere schuilhoekjes als roestplaats voor overdag en als nestplaats. De onderzoekslocatie is geschikt als leefgebied voor de kerkuil door de aanwezigheid van potentiële nestlocaties en geschikt jachtbiotoop. Daarnaast werden op verschillende locaties in landbouwschuur 2 braakballen van kerkuilen aangetroffen (figuur 20). Nader onderzoek naar de kerkuil wordt dan ook noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

Figuur 20. Vermoedelijke braakballen kerkuil.

De **grote gele kwikstaart** nestelt graag bij stromend water in een nis in de muur, bij boomwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Dergelijke waterelementen ontbreken op de onderzoekslocatie, waardoor de onderzoekslocatie niet geschikt is als broedplek voor deze soort. Tijdens het veldbezoek zijn op en rondom de planlocatie ook geen (sporen van) grote gele kwikstaarten waargenomen. Het kan op voorhand redelijkerwijs worden uitgesloten dat op de onderzoekslocatie een grote gele kwikstaart broedt. Nader onderzoek naar de grote gele kwikstaart wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De **boomvalk**, **buizerd**, **roek**, **havik**, **ransuil**, **sperwer**, **ooievaar**, **wespendief** en **zwarte wouw** hebben een voorkeur voor bossen of halfopen landschappen, en broeden vaak in grote nesten, hoog in een boomkruin of andere hoge opgaande objecten zoals een hoogspanningsmast. Dergelijke nesten zijn binnen de grenzen van de onderzoekslocatie niet aangetroffen. Ook zijn er op de onderzoekslocatie geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van deze soorten. Tevens is de directe omgeving geïnspecteerd op grote nesten, deze werden binnen 75 meter van de onderzoekslocatie niet aangetroffen. Het is daarom voor deze vogelsoorten redelijkerwijs uit te sluiten dat ze op of nabij de onderzoekslocatie broeden. Nader onderzoek naar deze soorten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.1.2 Broedvogels categorie 5 (nesten soms jaarrond beschermd)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals de ekster en de zwarte kraai. De bomen op de onderzoekslocatie kunnen nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals de **zwarte kraai** en de **ekster**. Tijdens het veldbezoek werden geen nesten waargenomen waar de zwarte kraai en de ekster mogelijk tot broeden zouden kunnen komen. Nader onderzoek naar deze soorten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De bebouwing op de onderzoekslocatie was ten tijde van het veldbezoek in gebruik door de **huiszwaluw**, **boerenzwaluw**, **spreeuw** en **zwarte roodstaart** als nestlocatie (figuur 21, 22, 23 en 24). Door het grote aantal waargenomen individuen kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect zullen hebben op deze soorten. Mogelijk gelden er in dit geval dan ook belangrijke ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van deze soorten een jaarrond beschermd status toebehoren. Om te bepalen of een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is dient een omgevingscheck te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van alternatieve nestgelegenheid in de omgeving van de onderzoekslocatie (hoofdstuk 6).

Figuur 21. Nest van huiszwaluw op oostelijk georiënteerde kopgevel van het woonhuis.

Figuur 22. Nest van boerenzwaluw in landbouwschuur 2.

Figuur 23. Nestlocatie van spreeuw bij woonhuis.

Figuur 24. Vermoedelijk nest van zwarte roodstaart in landbouwschuur 1.

5.1.3 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals de **merel**, **winterkoning**, **roodborst**, **putter** en **heggenmus**. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, Brandt's vleermuis, tweekleurige vleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Het woonhuis op de onderzoekslocatie is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de ruimte onder de overhangende kantpannen (figuur 25) en de beschadigde dakpannen (figuur 27). Verder zijn er op verscheidene plekken ruimtes onder de daklijst waargenomen waar vleermuizen gebruik van kunnen maken (figuur 26). De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleer-

muis, meervleermuis en baardvleermuis. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf, baltsverblijf en als individueel winterverblijf (hoofdstuk 6).

Figuur 25. Ruimte onder de overhangende kantpannen.

Figuur 26. Ruimte onder de daklijst.

Figuur 27. Beschadigde dakpannen van woonhuis.

Landbouwschuur 1 en 2 worden vanwege het ontbreken van geschikte invliegopeningen ongeschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen. Nader onderzoek naar de aan- of afwezigheid van vleermuizen wordt voor deze opstallen dan ook niet noodzakelijk geacht.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten. Nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer foerageerhabitat van vergelijkbare of betere kwaliteit voor vleermuizen aanwezig. Het de aanwezige lanen, watergangen, bosranden en landgoederen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar foerageerhabitat wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen op de onderzoekslocatie geen essentiële verbindende functie vormen in het landschap zijn negatieve effecten van de voorgenomen op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar vliegroutes wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: Das, boommarter, otter, waterspitsmuis, noordse woelmoes, eikelmuis en eekhoorn.

De **das** leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Dassen leven samen in familiegroepen en zijn territoriaal. Ze markeren hun territorium door middel van latrines. Hun voedsel bestaat voor een belangrijk deel uit regenwormen die ze 's nachts in weilanden en andere open gebieden opsporen. Hierbij prefereren de das kort gras, omdat hier het stapelvoedsel (regenwormen) het gemakkelijkst te vinden is. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving geen sporen als prenten, latrines en neusputjes (eetsporen) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het intensief gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Tevens zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie geen vluchtpijpen of burchten aangetroffen. Hoewel de weilanden ten zuiden van de onderzoekslocatie geschikt zijn als foerageergebied voor de das is nader onderzoek ten aanzien van deze soort daarom niet noodzakelijk.

Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat aanwezig voor de **boommarter** door de afwezigheid van voldoende schuilmogelijkheden en boshabitat. De boommarter maakt voornamelijk gebruik van reeds bestaande rustplaatsen in boomholtes (zoals spechtenholen), roofvogelnesten, heksenbezens en oude hopen van vossen, dassen of konijnen. Op de onderzoekslocatie zijn dergelijke rust- en verblijfplaatsen niet aanwezig. In de bosrijke gebied ten noorden van de onderzoekslocatie zijn dergelijke hopen en rustplaatsen mogelijk wel aanwezig. De onderzoekslocatie vormt door het ontbreken van een geschikte jachtbiotoop (bos) echter geen geschikt leefgebied voor de boommarter. Hierdoor kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de voorgenomen ingreep een negatief effect zal hebben op deze soort. Nader onderzoek naar de boommarter wordt niet noodzakelijk geacht.

De **otter** is afhankelijk van waterrijke habitats met een rijke oeervervegetatie waar hij beschutting vindt. Hij maakt nesten tussen boomwortels of in de beschutting van het riet in rustige delen binnen zijn territorium. Deze soort komt vooral voor in wateren met een hoge visstand en een goede waterkwaliteit. Afhankelijk van de beschikbaarheid van voedsel maken otters gebruik van enorme territoria, met een doorsnede tot 15 kilometer. De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van een gebied van dergelijke omvang waar dit type habitat voorkomt. Tevens zijn er geen geschikte rust- en verblijfplaatsen aanwezig op de onderzoekslocatie. Daarnaast werden er tijdens het veldbezoek geen spraints (uitwerpselen van otters) aangetroffen. Het voorkomen van de otter op de onderzoekslocatie is daarom uitgesloten. Nader onderzoek naar deze soort wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De **waterspitsmuis** komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De natuurlijke oever aan de oost- en de westkant van de onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis. Tevens zijn tijdens het veldbezoek enkele muizenholen aangetroffen langs de oever. Deze zouden mogelijk tot de waterspitsmuis kunnen behoren. Indien de oevers van de aanwezige watergangen ongeroerd zullen blijven binnen de voorgenomen werkzaamheden is een negatief effect op de waterspitsmuis op voorhand uit te sluiten. Mochten er wel werkzaamheden binnen 5 meter van de oever plaats vinden is een negatief effect niet op voorhand uit te sluiten. In dit geval wordt nader onderzoek naar deze soort wel noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

De **noordse woelmuis** kan in verschillende biotopen leven, waarbij variatie in de vegetatie aanwezig moet zijn. Voldoende dekking is belangrijk met voldoende voedsel. De noordse woelmuis mijdt door struiken en bomen gedomineerde begroeiingen. Op de onderzoekslocatie is vrijwel geen vochtige

gras- en rietachtige vegetatie aanwezig, wat als dekking en voedsel kan dienen voor de noordse woelmuis. Waarnemingen van deze soort hebben daarnaast uitsluitend betrekking op het nabijgelegen Natura 2000 gebied 'Oostelijke Vechtplassen'. Daarom kan worden uitgesloten dat deze soort gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar het gebruik van de onderzoekslocatie door de noordse woelmuis wordt dan ook niet benodigd geacht.

De **eikelmuis** komt voor in de struiklaag in kalkrijke hellingbossen. Ze komen ook voor in boomgaarden, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en tuinen van dorpsranden. Heggen en hagen vormen een verbindingsschakel om zich te verplaatsen. Hoewel het aanwezige habitat wellicht geschikt zou kunnen zijn voor de eikelmuis komen populaties van deze soort uitsluitend voor in Zuid-Limburg. De waarneming die binnen 3 kilometer van de onderzoekslocatie is gedaan heeft betrekking op een niet natuurlijke populatie. Het betreft hier dus een incidentele waarneming op meer dan een kilometer afstand, waardoor het voorkomen van de eikelmuis op de onderzoekslocatie uitgesloten is. Nader onderzoek naar deze soort wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De onderzoekslocatie vormt matig geschikt habitat voor de **eekhoorn**. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de eekhoorn wordt niet noodzakelijk geacht.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren, waarvan hollen en graafsporen zijn aangetroffen (figuur 28). Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel en rosse woelmuis. Daarnaast zijn op de onderzoekslocatie een haas, verschillende wissels, prenten van een vos (figuur 29) en vermoedelijke vraatsporen van een wezel of hermelijn waargenomen (figuur 30). Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat hollen van deze licht beschermde soorten worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

Figuur 28. Graafsporen aan oostkant van de onderzoekslocatie.

Figuur 29. Prent van vos in akker ten oosten van onderzoekslocatie.

Figuur 30. Vermoedelijke vraatsporen wezel of hermelijn.

5.4 Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: adder, levendbarende hagedis, hazelworm en ringslang.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De **adder** en de **levendbarende hagedis** hebben een sterke voorkeur voor heide gebieden als leefomgeving. Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich 'het Goois natuurreserveaat', waar zich de dichtst bijzijnde locatie van dit habitat bevindt. De verspreiding van deze soorten zal zich naar ver-

wachting concentreren tot deze gebieden. Dit wordt ondersteund door de gegevens van de NDFF. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor de adder en de levendbarende hagedis aanwezig. Doordat de onderzoekslocatie niet binnen het kerngebied van deze soorten valt en het habitat minder optimaal is, is het niet aannemelijk dat er een bestaande populatie aanwezig is. Nader onderzoek naar deze soorten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De **hazelworm** wordt voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes. Doordat de onderzoekslocatie niet binnen het kerngebied van de soort valt en het habitat minder optimaal is, is het niet aannemelijk dat er een bestaande populatie aanwezig is. Nader onderzoek naar de hazelworm wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

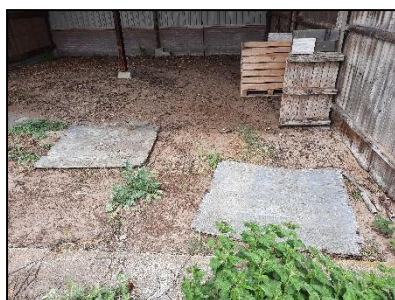
De **ringslang** is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De oevers op de onderzoekslocatie betreffen natuurlijke oevers, die door hun ligging geschikt zijn als zonlocatie voor de ringslang. Daarnaast vormt de bramenstruik ten noorden van de onderzoekslocatie een geschikte overwinteringslocatie voor deze soort. Het voorkomen van de ringslang op de onderzoekslocatie is daarmee op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar de ringslang wordt daarom noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

5.5 Amfibieën

Streng beschermde soorten

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende streng beschermde soorten waargenomen: rugstreeppad, heikikker, poelkikker, kamsalamander, alpenwatersalamander, vroedmeesterpad.

De **rugstreeppad** is een streng beschermde soort die graag van ondiepe wateren gebruik maakt. Ondiepe wateren warmen snel op en zijn voor deze moeilijk zwemmende soort toegankelijk. De rugstreeppad is een slechte zwemmer en plant daarom voort in tijdelijke wateren of wateren met een rijke aquatische vegetatie. De watergangen ten oosten en westen van de onderzoekslocatie zijn rijk begroeid, waardoor deze toegankelijk zijn voor de rugstreeppad. Daarnaast werden tijdens het veldbezoek in totaal elf individuen aangetroffen onder houten plaatmateriaal in landbouwschuur 2. Aangezien de aanwezigheid van de rugstreeppad op de onderzoekslocatie hiermee is aangetoond, is een negatief effect van de voorgenomen ingreep op de rugstreeppad aannemelijk. Dit maakt de voorgenomen werkzaamheden ontheffingsplichtig. Het is echter nog onbekend of de sloten ten oosten en westen van de onderzoekslocatie in gebruik zijn als voortplantingswater door de rugstreeppad. Om de effecten van de ingreep op de lokale populatie in te kunnen schatten en op de juiste manier te compenseren, wordt daarom geadviseerd om nader onderzoek naar de rugstreeppad uit te voeren (hoofdstuk 6).

Figuur 31. Houten platen waaronder rugstreeppadden werden aangetroffen.

Figuur 32. Zes rugstreeppadden, aangetroffen op de onderzoekslocatie.

Figuur 33. Rugstreeppad, aangetroffen op de onderzoekslocatie.

De **heikikker** heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland en is verschillende keren waargenomen in de omliggende polder. De watergang en de oevers aan de oost en de westkant van de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor de heikikker. Daarnaast zijn de omliggende ruige, grasrijke bermen geschikt als landhabitat voor de heikikker. Het voorkomen van de heikikker op de onderzoekslocatie kan daarom niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de heikikker daarom noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

De **poelkikker** leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren (venen en hoogveenputten) in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Ook wordt de soort gemeld in halfnatuurlijke graslanden, agrarische kleipolders met kwel, laagveen en op ruderaal terrein. De onderzoekslocatie is gelegen op een grens tussen de hoge zandgronden en laagveengebied, met heide en bosgebieden in de nabije omgeving. De watergangen ten oosten en westen van de onderzoekslocatie zijn door de rijke oevervegetatie geschikt als voortplantingslocatie voor de poelkikker. Het voorkomen van de poelkikker op de onderzoekslocatie is hiermee op voorhand niet uit te sluiten. Indien de werkzaamheden binnen vijf meter van de sloten plaats zullen vinden wordt nader onderzoek naar de poelkikker daarom noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

Het landhabitat van de **kamsalamander** wordt gekenmerkt door veel struweel en houtwallen, welke bescherming bieden tegen predatoren. De omgeving van de onderzoekslocatie voldoet aan deze eisen. De watergangen ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie staan echter in verbinding met grotere waterelementen, waardoor vissen aanwezig zijn in deze wateren. De kamsalamander prefereert waterelementen zonder vissen als voortplantingslocatie. Dit soort poeltjes zijn niet aanwezig in de directe omgeving van de onderzoekslocatie, waardoor het voorkomen van de kamsalamander op de onderzoekslocatie op voorhand kan worden uitgesloten.

Het landhabitat van de **alpenwatersalamander** wordt tevens gekenmerkt door veel struweel en houtwallen. De onderzoekslocatie vormt daarom door de aanwezigheid van heggen en struweel geschikt landhabitat voor de alpenwatersalamander. Daarnaast is de alpenwatersalamander niet heel kieskeurig in de selectie van zijn voortplantingswateren. De watergangen ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie vormen dan ook geschikt voortplantingshabitat voor deze soort. Het voorkomen van de alpenwatersalamander op de onderzoekslocatie is daarom op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar deze soort wordt daarom noodzakelijk geacht (hoofdstuk 6).

De **vroedmeesterpad** komt van nature vooral voor in steengroeven in Zuid-Limburg en komt in de rest van Nederland vooral voor in steden, waar de stenige omgeving een geschikt landhabitat vormt voor deze soort. De vroedmeesterpad wordt daarom gezien als cultuurvolger. De onderzoekslocatie is omgeven door weilanden, waardoor geen geschikt landhabitat aanwezig is voor deze soort. Als voortplantingswater gebruikt de vroedmeesterpad pionierswateren in groeven en betonnen drinkbakken. De watergangen ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie hebben een modderige ondergrond en visrijk, waardoor deze ongeschikt zijn als voortplantingslocatie voor de vroedmeesterpad. Nader onderzoek naar de vroedmeesterpad wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Algemene soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. De watergangen die zich ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie bevinden kunnen onderkomen bieden aan deze soorten. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte. Door maatregelen te treffen kan overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen (hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

De afgelopen 5 jaar zijn waarnemingen gedaan van de **grote modderkruiper** in wateren die in verbinding staan met de watergangen ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie. De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. De soort houdt zich overdag verscholen en voedt zich 's nachts met kleine ongewervelden zoals wormen, watervlooien, muggenlarven, waterpissenbedden en kreeftjes. De watergangen ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie vormen door de rijke watervegetatie geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper. In het geval dat er werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden aan de betreffende watergangen wordt nader onderzoek naar de grote modderkruiper daarom noodzakelijk geacht.

5.7 Ongewervelden

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende streng beschermde soorten waargenomen: gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, veldparelmoervlinder, gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren.

De **gevekte witsnuitlibel** komt voor langs plantenrijke watergangen en laagveenmoerassen. Het natura 2000 gebied 'Oostelijke vechtplassen' vormt een belangrijke kern in het verspreidingsgebied van deze soort. Omdat de onderzoekslocatie in de nabijheid van dit natura 2000 gebied is gelegen en geschikt habitat aanwezig is in de vorm van plantenrijke watergangen, is het voorkomen van deze soort op de onderzoekslocatie niet op voorhand uit te sluiten. In het geval dat er werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden aan de betreffende watergangen wordt nader onderzoek naar de gevekte witsnuitlibel daarom noodzakelijk geacht.

De **groene glazenmaker** plant zich voort in verlandingszones in vegetatierijke watergangen met krabbescheer. Hier zet de groene glazenmaker uitsluitend zijn eitjes op af, dit noem je een waardplant. Zonder krabbescheer is voortplanting van de groene glazenmaker daarom uitgesloten. Aangezien er geen krabbescheer werd aangetroffen in de watergangen ten oosten en westen van de onderzoekslocatie is voortplanting van de groene glazenmaker op de onderzoekslocatie uitgesloten. Nader onderzoek naar deze soort wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De **gestreepte waterroofkever** komt voor in sloten en kanalen met een breedte tussen 1,5 en 20 meter, een diepte tussen de 50 en 150 centimeter met helder water, en meestal een vrij spaarzame vegetatie van drijvende en submerse waterplanten waarbij een krooslaag afwezig dient te zijn. Dit type water is aanwezig ten oosten en ten westen van de onderzoekslocatie. Daarnaast staan deze wateren in verbinding met wateren waar recent waarnemingen van de gestreepte waterroofkever zijn gedaan. Het voorkomen van de gestreepte waterroofkever op de onderzoekslocatie is daarom op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar deze soort wordt daarom noodzakelijk geacht indien er ingrepen plaatsvinden aan de watergangen.

De **platte schijfhoren** komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbescheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De watergangen ten oosten en westen van de onderzoekslocatie vormen door de aanwezigheid van dit type vegetatie een geschikt leefgebied voor de platte schijfhoren. Daarnaast staan deze watergangen in verbinding met wateren waar recent waarnemingen van de platte schijfhoren zijn gedaan. Het voorkomen van de platte schijfhoren op de onderzoekslocatie is daarom niet op voorhand uit te sluiten. Indien werkzaamheden aan de watergangen uitgevoerd dienen te worden wordt nader onderzoek naar de platte schijfhoren daarom noodzakelijk geacht.

5.8 Planten

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende streng beschermde soorten waargenomen: groenknolorchis en korensla.

De **groenknolorchis** komt voor in kalkmoerassen, veenmosrietland en aan randen van rietlanden, in zeggenmoerassen en verlandende petgaten, op veenmoskussens in heidemoerassen en in oude turfgaten. in kalkmoerassen, veenmosrietland en aan randen van rietlanden, in zeggenmoerassen en verlandende petgaten, op veenmoskussens in heidemoerassen en in oude turfgaten. Geschikte groeiplaatsen van deze soort zijn aanwezig in het naastgelegen Natura 2000 gebied 'Oostelijke Vechtplassen'. Waarnemingen van deze soort hebben dan ook uitsluitend betrekking op dit gebied. Aangezien op de onderzoekslocatie geen geschikte groeiplaatsen aanwezig zijn, kan het voorkomen van deze soort op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de groenknolorchis wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

.....

Korensla prefereert open, zonnige, droge, stikstofarme, matig voedselrijke, kalkarme, zure zandgrond, nooit op veen of klei. Ze groeit op heiden en op zandstrandjes langs rivieren. Waarnemingen van korensla hebben betrekking op het heidegebied in het Goois Natuurreservaat, wat is gelegen ten noorden van de onderzoekslocatie. Aangezien op de onderzoekslocatie geen geschikte groeiplaatsen aanwezig zijn, kan het voorkomen van deze soort op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar korensla wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Huismus

De nesten van de **huismus** zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn. Omdat de nesten van deze huismussen verloren zullen gaan tijdens de voorgenomen werkzaamheden is ontheffing van de Wet natuurbescherming daarom noodzakelijk. Voor een effectbeoordeling zal de populatie in kaart gebracht moeten worden inclusief functionele leefomgeving. Om deze reden is nader onderzoek tijdens het broedseizoen van de huismus noodzakelijk. Voor de huismus valt het broedseizoen tussen 1 april en 20 juni. Deze periode betreft een richtlijn voor het uitvoeren van nader onderzoek, waar in beperkte mate binnen het inventarisatieprotocol van kan worden afgeweken. Voor het nader onderzoek naar de huismus dienen twee gerichte veldbezoeken plaats te vinden in de periode 1 april tot en met 15 mei, of vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot 20 juni (Kennisdocument 'huismus' van BIJ12).

6.1.2 Gierzwaluw

De nesten van de **gierzwaluw** zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van gierzwaluwen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen. Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van gierzwaluwen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming en zal er een ontheffing verkregen moeten worden.

Voor het vaststellen van de aanwezigheid van broedgevallen van gierzwaluwen op de onderzoekslocatie dient een nader onderzoek te worden uitgevoerd tijdens de optimale inventarisatieperiode van deze soort. De gierzwaluw is half april tot en met half augustus aanwezig in Nederland. Vanaf 15 mei tot en met 15 juli dienen minimaal 3 gerichte veldbezoeken plaats te vinden, waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli (Kennisdocument 'gierzwaluw' van BIJ12).

6.1.3 Steenuil en kerkuil

De **steenuil** en de **kerkuil** zijn beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soorten staan tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen en kerkuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- of voortplantingsplaats'.

De steenuil en de kerkuil hebben twee relevante typen verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

Steenuilen en kerkuilen gebruiken hun nestplek ook buiten de voortplantingsperiode. Ze hebben daarnaast ook andere plekken op het erf die ze regelmatig gebruiken. Dit ook om parasietinfecties tegen te gaan. Het mannetje gebruikt een verblijfplek in de directe omgeving van het nest als het vrouwtje aan het broeden is. Overdag verblijven de uilen tijdens rustperiodes vaak op vaste roestplekken. Dit doen ze in de dekking van beplanting of gebouwen of in de nestholte. Al deze plekken worden niet gerekend tot de vaste rustplaatsen, maar zijn wel onderdelen van de functionele leefomgeving die hoort bij het nest en genieten derhalve een jaarronde bescherming. (BIJ12, 2017).

Op de onderzoekslocatie is waarschijnlijk geen sprake van een voortplantingsplaats. De schuren op de onderzoekslocatie hebben mogelijk wel een functie als roestplaats. Daarnaast vormt het erf mogelijk een essentieel foerageergebied voor in de omgeving broedende steen- en kerkuilen. Door de voorgenomen werkzaamheden gaat mogelijk een roestplaats en foerageergebied verloren en is er hierdoor sprake van een negatieve invloed op het functioneel leefgebied. In dit geval is ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd. Nader onderzoek naar deze soorten is daarom noodzakelijk.

6.1.4 Huiszwaluw, boerenzwaluw, zwarte roodstaart en spreeuw

De **huiszwaluw**, **boerenzwaluw**, **zwarte roodstaart** en de **spreeuw** zijn beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De nesten van deze soorten zijn in sommige gevallen het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 5 van vogelnesten: 'nesten die onder belangrijke ecologische voorwaarden een jaarrond beschermde status toebedeeld krijgen'. Om te kunnen bepalen of er in deze situatie zwaarwegende ecologische omstandigheden gelden, die rechtvaardigen dat de nesten een jaarrond beschermde status zullen krijgen, dient een aanvullende inspectie uitgevoerd te worden. Op basis van deze inspectie wordt beoordeeld of voldoende alternatieve nestgelegenheid aanwezig is in de omgeving van de onderzoekslocatie. Bij deze beoordeling dient zowel inter- als intraspecifieke concurrentie te worden meegenomen.

6.1.5 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot september worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Indien het groen toch binnen het broedseizoen gekapt dient te worden, zal voorafgaand hieraan door een ter zake kundig ecooloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. De ecooloog zal naar aanleiding van de inspectie kunnen adviseren of het mogelijk is om het groen te kappen zonder daarbij broedvogels te verstoren.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de **gewone dwergvleermuis**, **ruige dwergvleermuis**, **kleine dwergvleermuis**, **laatvlieger**, **gewone grootoorvleermuis**, **meervleermuis** en de **baardvleermuis**. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde.

6.3 Grondgebonden zoogdieren

De **waterspitsmuis** zijn is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is hierdoor verboden om de soort in hun natuurlijk verspreidingshabitat opzettelijk te doden en vangen, alsook om vaste rustplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van deze soort te beschadigen of vernielen.

Wanneer op de onderzoekslocatie essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van de waterspitsmuis aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De sloten en de oevers op de onderzoekslocatie bieden potentieel habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de waterspitsmuis. Het verwijderen van de aanwezige beplanting en het vergraven van hopen kan leiden tot vernietiging van vaste rustplaatsen en/of foerageergebied van deze soort, wat in strijd is met de wet Natuurbescherming. Het is daarom van belang om vast te stellen dan wel uit te

sluiten dat de waterspitsmuis gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Dit kan aan de hand van een eDNA onderzoek. Middels dit nader onderzoek kan worden aangetoond of de beschermde waterspitsmuis gebruik maakt van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats.

6.4 Ringslang

De onderzoekslocatie bevat mogelijk leefgebied en overwinterlocaties van de **ringslang**. De ringslang is beschermd onder het beschermingsregime andere soorten, artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het verstoren van een ringslang is niet strafbaar. Het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is wel een overtreding. De functionaliteit van het potentiële leefgebied van de ringslang op de onderzoekslocatie dient nader onderzocht te worden. Hiervoor dienen vier veldbezoeken uitgevoerd te worden in het actieve seizoen van de ringslang. Dit loopt van april tot en met september.

6.5 Amfibieën

6.5.1 Rugstreeppad, heikikker en poelkikker

De **rugstreeppad**, **heikikker** en **poelkikker** zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De werkzaamheden kunnen mogelijk verstorend werken voor deze soorten. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. De streng beschermde rugstreeppad is reeds op de onderzoekslocatie aangetroffen, waardoor de voorgenomen werkzaamheden zullen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Om dit te voorkomen dient ontheffing te worden aangevraagd. Om te kunnen bepalen of de watergangen op de onderzoekslocatie tevens functioneren als voortplantingslocatie van de rugstreeppad dient nader onderzoek te worden uitgevoerd in de hiervoor optimale periode. Deze loopt van half april t/m begin augustus.

Voor de heikikker negatief effect tevens niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar deze soort in de hiervoor geschikte periode dan ook noodzakelijk. Voor de heikikker is dit tussen februari en april. Het onderzoek zal uitgevoerd worden conform het geldende soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde is. Indien blijkt dat de watergangen op de onderzoekslocatie in gebruik zijn de heikikker dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Voor de poelkikker is een negatief effect tevens niet uit te sluiten indien werkzaamheden binnen 5 meter van de watergangen uitgevoerd dienen te worden. In dit geval is nader onderzoek naar deze soort in de hiervoor geschikte periode dan ook noodzakelijk. Voor de poelkikker is dit tussen mei en juli. Het onderzoek zal uitgevoerd worden conform het geldende soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde is. Indien blijkt dat de watergangen op de onderzoekslocatie in gebruik zijn door de poelkikker dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

6.5.2 Alpenwatersalamander

De **alpenwatersalamander** is beschermd middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is hierdoor verboden om de soort in zijn natuurlijk verspreidingshabitat opzettelijk te doden, alsook om de voortplantings- en rustplaatsen van de soort te beschadigen of vernielen. Wanneer op de onderzoekslocatie essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van de Alpenwatersalamander

aanwezig zijn, zoals voortplantingslocatie of schuil- en overwinteringslocaties, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zullen de voorgenomen ingrepen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Aanvullend onderzoek in de maanden maart tot en met augustus dient aan te tonen of op de onderzoekslocatie voortplantingswater van de Alpenwatersalamander aanwezig is en of de onderzoekslocatie daarnaast in gebruik is als landhabitat. Het onderzoek zal uitgevoerd worden conform het geldende soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde is. Indien blijkt dat de onderzoekslocatie in gebruik is door de Alpenwatersalamander dienen mitigerende maatregelen genomen te worden en dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

6.6 Grote modderkruiper

De **grote modderkruiper** is beschermd middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is hierdoor verboden om de soort in zijn natuurlijk verspreidingshabitat opzettelijk te doden, alsook om de voortplantings- en rustplaatsen van de soort te beschadigen of vernielen. Indien werkzaamheden aan de watergangen plaats dienen te vinden is overtreding van de Wet natuurbescherming daarom niet op voorhand uit te sluiten. Middels aanvullend onderzoek dient, indien werkzaamheden aan de watergangen zullen plaatsvinden, daarom aangetoond te worden of de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de grote modderkruiper. Dit kan aan de hand van de analyse van eDNA, wat conform het geldende soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017) dient te worden uitgevoerd. Wanneer blijkt dat de grote modderkruiper gebruik maakt van de watergangen op de onderzoekslocatie dienen mitigerende maatregelen te worden genomen en dient ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

6.7 Ongewervelden

De **gevlekte witsuitlibel**, **gestreepte waterroofkever** en de **platte schijfhoren** zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De werkzaamheden kunnen mogelijk verstorend werken voor deze soorten. Indien werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden aan de watergangen kunnen dieren gewond raken of worden gedood.

De aan- of afwezigheid van de gevlekte witsuitlibel kan worden vastgesteld doormiddel van de analyse van eDNA. Voor onderzoek naar de gestreepte waterroofkever bestaat geen standaardprotocol van BIJ12 of het Netwerk Groene Bureaus. Door EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden wordt bij meerjarig trendonderzoek naar de gestreepte waterroofkever in Nederland echter een bomsteringsmethode in plots met behulp van schepnetten toegepast (Koese et al., 2008). Deze methode dient dan ook toegepast te worden voor het nader onderzoek naar de gestreepte waterroofkever. De aan- of afwezigheid van de platte schijfhoren dient vastgesteld te worden door middel van het bemonsteren van waterplanten in de watergangen op de onderzoekslocatie of doormiddel van een eDNA analyse.

6.8 Zorgplicht

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het

kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Bij het dempen van de watergang zullen zonder maatregelen vissen worden gedood, hetgeen een overtreding van de Wet natuurbescherming inhoudt. De te verwachten soorten vallen echter onder het provinciale soortenbeleid, zodat voor de werkzaamheden niet vooraf een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Voor de te verwachten vissoorten geldt echter wel de zorgplicht. Dit houdt in dat het doden van individuen redelijkerwijs vermeden dient te worden. Dit kan door het afvangen van vissen voorafgaande aan de dempingswerkzaamheden en het verplaatsen van de vis in de te handhaven watergangen in de directe omgeving.

Aangezien een quickscan over het algemeen geen document is dat bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt geraadpleegd, wordt aanbevolen om voor de dempingswerkzaamheden een separaat ecologisch werkprotocol op te laten stellen. In het werkprotocol worden de benodigde maatregelen verwoord en de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen vastgelegd.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Oostelijke Vechtplas- sen, bevindt zich op circa 225 meter afstand ten westen van de onderzoekslocatie (figuur 34).

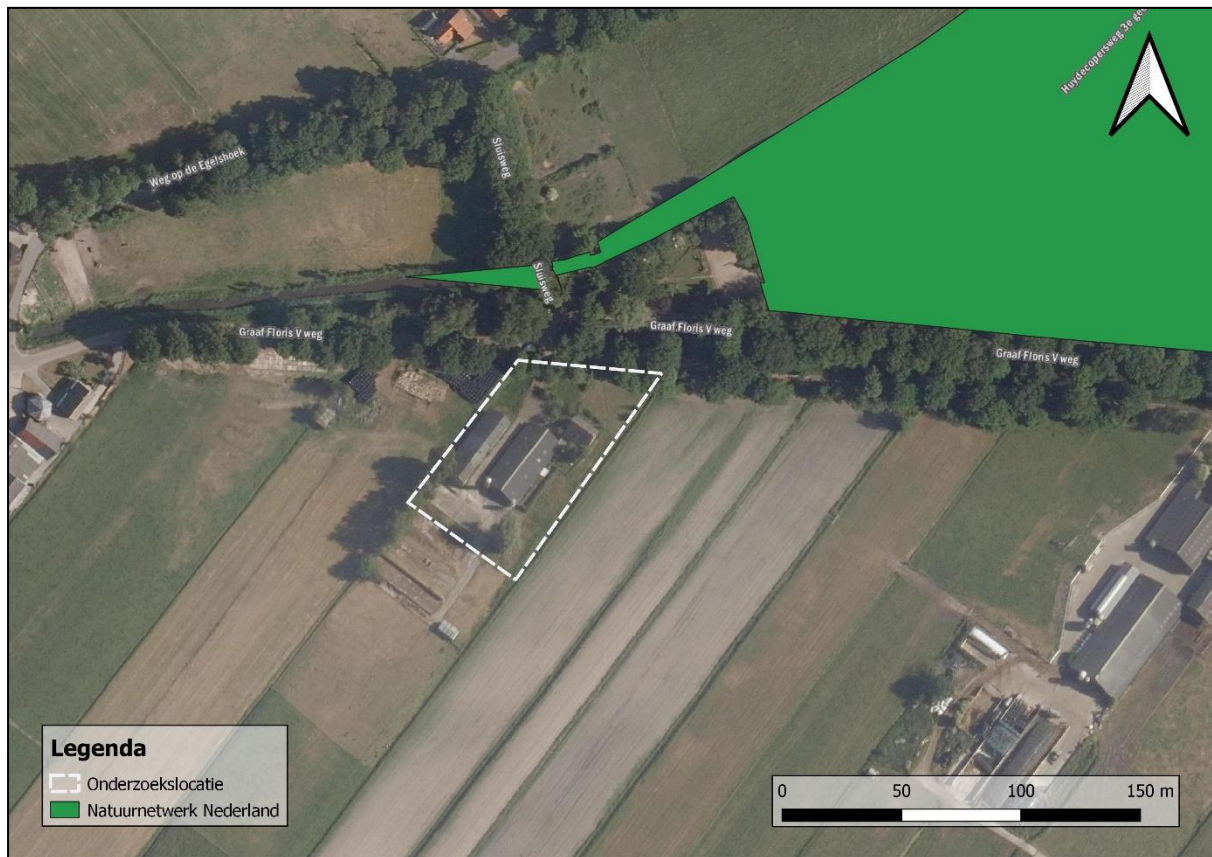

Figuur 34. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de aard van de ingreep op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich namelijk circa 30 meter ten noorden van de onderzoekslocatie. In figuur 35 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 35. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

De provincie Utrecht beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Van daar uit moeten nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voldoen aan de regels die in de Provinciale Ruimtelijke Verordening zijn opgenomen. Dat gaat door middel van een “nee, tenzij”-toets. Een nieuw project, dat de natuur significant aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning (“nee”), tenzij het een groot openbaar belang dient én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen). Echter is het plangebied gelegen op 30 meter afstand ten opzichte van het NNN. Gezien de aard van de ingreep (sloop en nieuwbouw) is van significante aantasting van de natuur in het NNN geen sprake. Een nee, tenzij-toets is daarom niet nodig.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te vellen bomen op de onderzoekslocatie betreft een houtopstand op erven of in tuinen die kleiner is dan 10 are. Voor deze houtopstand geldt geen meldingsplicht en herplantplicht.

9 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Eyckenstein Landgoedbeheer een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Graaf Floris V 49 te Hollandsche Rading.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschied habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	ja/mogelijk	ja	ja/mogelijk	Huis mus broedt op onderzoekslocatie, werkzaamheden zijn dus ontheffingsplichtig. Nader onderzoek huismus om functioneel leefgebied te bepalen. Nader onderzoek naar kerkuil , steenuil en gierzwaluw en aanvullende inspectie naar alternatieve nestlocaties voor huiszwaluw , boerenzwaluw , spreeuw en zwarte roodstaart .
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar gewone dwergvleermuis , ruige dwergvleermuis , kleine dwergvleermuis , laatvlieger , gewone grootoorvleermuis , meervleermuis en baardvleermuis .
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek waterspitsmuis (bij werkzaamheden binnen 5 meter van oevers). Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Amfibieën		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Landhabitat rugstreeppad vastgesteld, werkzaamheden zijn dus ontheffingsplichtig. Nader onderzoek naar voortplantingswater rugstreeppad, heikikker en poelkikker noodzakelijk bij werkzaamheden aan watergangen. Nader onderzoek alpenwatersalamander noodzakelijk.
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar ringslang noodzakelijk.
Vissen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar grote modderkruiper noodzakelijk bij werkzaamheden aan de watergangen.
Libellen en vlinders		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar gevekte witsnuitlibel noodzakelijk bij werkzaamheden aan de watergangen.
Overige ongewervelden		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar gestreepte waterroofkever en platte schijfhoorn bij werkzaamheden aan de watergangen.
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		250 meter	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek stikstofdepositie aan de hand van AERIUS calculator.
Natuurnetwerk Nederland		30 meter	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

10 CONCLUSIES

De uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming heeft aangetoond dat de onderzoekslocatie functioneert als landhabitat van de **rugstreeppad**. Vaste rustplaatsen van de rugstreeppad hebben een beschermde functie. Om deze reden is ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Op basis van de onderhavige quickscan kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de **huismus**, **gierzwaluw**, **kerkuil**, **steenuil**, **gewone dwergvleermuis**, **ruige dwergvleermuis**, **kleine dwergvleermuis**, **laatvlieger**, **gewone grootoorvleermuis**, **meervleermuis**, **baardvleermuis**, **alpenwatersalamander**, **heikikker** en de **ringslang** niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar deze soorten wordt daarom noodzakelijk geacht.

In het geval dat werkzaamheden aan de watergangen ten oosten en westen van de onderzoekslocatie benodigd zijn is nader onderzoek naar voorplantingslocaties van de **rugstreeppad** en de **alpenwatersalamander** noodzakelijk. Daarnaast dient in dit geval nader onderzoek naar de **waterspitsmuis**, **poelkikker**, **grote modderkruiper**, **gevekte witsnuitlibel**, **gestreepte waterroofkever** en de **platte schijfhoren** uitgevoerd te worden.

Uit de quickscan Wet natuurbescherming is gebleken dat de **huiszwaluw**, **boerenzwaluw**, **spreeuw** en **zwarte roodstaart** broeden op de onderzoekslocatie. De nesten van deze soorten zijn in sommige gevallen jaarrond beschermd. Om te bepalen of er in dit geval zwaarwegende ecologische omstandigheden zijn die rechtvaardigen dat de nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status dienen te krijgen dient een aanvullende inspectie te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van voldoende alternatieve nestlocaties in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Wanneer de onderzoekslocatie een beschermde functie heeft voor de bovengenoemde soorten dient de functionaliteit hiervan behouden te blijven en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Utrecht, middels een ontheffingsaanvraag.

Ten aanzien van **algemene broedvogels** kunnen overtredingen worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen. Voor beschermde soorten behorend tot de **overige soortgroepen** zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht. Externe effecten van stikstof depositie op het Natura 2000 gebied 'Oostelijke Vechtplassen' dienen berekend te worden middels de AE-RIUS Calculator.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- BIJ12 (2017a). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.
- Koese, B, de Boer, E.P, Cuppen, J.G.M, Schut, J, & Tienstra, J. (2008). *De gestreepte waterroofkever Graphoderus bilineatus in Zuidoost-Friesland: inhaalslag 2008*. EIS-Nederland, Leiden.
- Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 30 juni 2022 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.
- Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied 3km, periode 2017-2022. NDFF. Geraadpleegd op 30 juni 2022 van <https://ndff-ecogrid.nl>.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 30 juni 2022 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.
- Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 30 juni 2022 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.
- Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aan-gegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklover, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpessuspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenororchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

